

106767 - Bij mogelijk pesten moet een school pestprotocol toepassen.

ADVIES

inzake de klacht van:

mevrouw A en de heer B, ouders van C, voormalig leerling van de openbare basisschool D te E,
klagers

tegen

de heer F, clusterdirecteur obs D en de heer G, lid College van Bestuur van H, verweerders

1. VERLOOP VAN DE PROCEDURE

Bij klaagschrift van 20 april 2015, aangevuld op 29 april 2015, hebben klagers op grond van de geldende klachtenregeling een klacht tegen verweerders ingediend. Vanuit het secretariaat van de Commissie is vervolgens telefonisch met klagers overlegd over de gewenste wijze van klachtafhandeling: interne klachtbehandeling, mediation of formele klachtbehandeling. Naar aanleiding van de uitkomst van dit gesprek is de klacht ter beoordeling voorgelegd aan de Commissie. De Commissie heeft de klacht als volgt samengevat:

Mevrouw A en de heer B klagen erover dat:

1. de school niet adequaat is opgetreden tegen het pesten van hun zoon C door medeleerlingen;
  2. de school en het schoolbestuur de geldende regels en protocollen (ten aanzien van onder meer verzuim) niet adequaat hebben nageleefd;
  3. de school de nieuwe school van C onvolledig heeft geïnformeerd;
  4. het schoolbestuur hun klacht over het pesten niet adequaat heeft afgehandeld.
- Een en ander zoals toegelicht in de door klagers ingediende stukken.

Verweerder F heeft op 2 juni 2015 een verweerschrift ingediend. Verweerder G heeft op 4 juni 2015 een verweerschrift ingediend.

Alle stukken zijn in afschrift aan partijen gestuurd.

De mondelinge behandeling van de klacht vond plaats op 17 juni 2015 te Utrecht.

Klagers waren ter zitting aanwezig.

Verweerders waren ter zitting aanwezig, vergezeld de schoolcoördinator en de beleidsmedewerker P&O van het bestuursbureau H, als informanten.

Onder handhaving van hun standpunten hebben partijen een nadere toelichting gegeven.

Hetgeen in de stukken en op de zitting naar voren is gebracht is, voor zover relevant, zakelijk in dit advies weergegeven.

2. DE FEITEN

C was van groep 1 tot halverwege groep 6 (schooljaar 2014-2015) leerling op obs D. In september 2014 heeft klagster met de vertrouwenspersoon – tevens intern begeleider (ib'er) – besproken dat C niet naar school durfde omdat hij, naar zijn zeggen, vanaf groep 3 gepest werd. Er is toen onder meer afgesproken dat de ib'er regelmatig met C zou spreken.

Halverwege november 2014 heeft de ib'er klagster bericht dat C haar had verteld zich veiliger te voelen. De leerkrachten van C maakten zich echter zorgen over zijn gedrag en wilden hier met klagers over spreken. In overleg met de ib'er hebben klagers besloten om eerst de adviezen van de psycholoog, die C reeds behandelde, af te wachten alvorens in gesprek te gaan.

Op 16 februari 2015 heeft klagster de school bericht dat C door drie jongens uit groep 7 was geschopt en geslagen. C is na dit incident thuis gebleven. Direct na de voorjaarsvakantie, op 2 maart 2015, is C weer naar school gegaan. Op 9 maart 2015 is C na de middagpauze niet naar school gegaan nadat hij klager had verteld dat hij was geschopt en geslagen door een andere leerling uit groep 7. Op 10 maart 2015 heeft C in bijzijn van de ib'er en de schoolcoördinator een gesprek gevoerd met drie leerlingen uit groep 7. Klagers waren hier niet van op de hoogte. Die dag is C in de middag thuisgebleven.

Op 12 maart 2015 hebben klagers een gesprek met de clusterdirecteur gevoerd. Op 13 maart 2015 heeft de clusterdirecteur klagers een plan van aanpak gestuurd. Het doel van dit plan was om “er voor zorgen dat de leeromgeving voor C veilig wordt en blijft” en het uitgangspunt was dat “het pesten en mishandelen van C onmiddellijk moet stoppen”. Ondertussen was C nog steeds thuis.

Tijdens een zorgoverleg op 19 maart 2015 is besproken wat er nodig was om C weer naar school te kunnen laten gaan. Er is toen een aantal zaken afgesproken:

- de leerkrachten gaan C thuis bezoeken;
- de leerlingen van groep 6 sturen C een kaart;
- de school zal erop aandringen dat de jongens die C hadden geschopt en geslagen aan C een kaart met excuses sturen;
- de clusterdirecteur verzoeken om een afspraak te maken met de ouders van de betrokken leerlingen uit groep 7 voor een gesprek met klagers;
- de ib'er zal voor de terugkeer van C aan groep 6 vertellen wat er aan de hand was;
- de ib'er zal er zijn als C weer naar school gaat.

C is op 23 maart 2015 een middag naar school gegaan.

Op 26 maart 2015 heeft klagster de clusterdirecteur bericht dat C en zijn zusje per direct naar een andere school zouden gaan.

3. OVERWEGINGEN VAN DE COMMISSIE

Pesten

De school moet zorgen voor een veilige schoolomgeving. Onderdeel hiervan is dat de school zorgt voor een duidelijk anti-pestbeleid, bij voorkeur neergelegd in een pestprotocol. Als er een vermoeden bestaat van pesten, dient het pestprotocol toegepast te worden zodat volgens een vaste procedure nagegaan kan worden wat er precies aan de hand is.

De school heeft een pestprotocol. Alhoewel in dit protocol geen definitie van pesten¹ is opgenomen, is wel beschreven hoe pesten kan worden voorkomen, wat signalen van pesten zijn, hoe pesten in vier stappen aangepakt kan worden, wat de consequenties zijn van pestgedrag, hoe de betrokken leerlingen begeleid kunnen worden en wat betrokken ouders kunnen doen.

Het staat vast dat klagers het pesten van C in september 2014 hebben aangekaart bij de vertrouwenspersoon tevens intern begeleider. Op grond van het pestprotocol kan de vertrouwenspersoon een aangekaart pestprobleem onderzoeken, deskundigen raadplegen en het bevoegd gezag adviseren. De Commissie stelt vast dat dit niet is gebeurd.

De vertrouwenspersoon/intern begeleider (hierna de ib'er) heeft in september 2014 wel enkele afspraken gemaakt met C. Ter zitting heeft de schoolcoördinator verklaard dat de leerkrachten van C op de hoogte moeten zijn geweest, omdat C uit de klas werd gehaald voor het spel *Kikkerbecool*. De ib'er heeft het pestprotocol echter niet in werking gesteld.

Ook de leerkrachten die op de hoogte waren van het pestprobleem en zelf hadden opgemerkt dat C gedragsproblemen had en aan klagers hebben gemeld dat zij C soms roerloos zagen liggen op het schoolplein, hebben het pestprotocol niet toegepast. Als gevolg hiervan is de omvang van het probleem pas vele maanden na september 2014 in kaart gebracht.

Na het incident van 16 februari 2015 heeft het tot 6 maart 2015 geduurd voordat de schoolcoördinator heeft gesproken met de betrokken leerlingen.

Ter zitting heeft de coördinator laten weten dat de drie leerlingen toen hebben verteld dat ze C hebben geschopt en geslagen. Het staat vast dat er sprake was van een situatie drie tegen een. Naar het oordeel van de Commissie valt het door drie leerlingen schoppen en slaan van een andere leerling onder de noemer agressief gedrag en kan de situatie worden gekenschetst als een ernstig incident. In het pestprotocol van de school staat dat: *“agressief gedrag niet wordt getolereerd. Bij agressief gedrag wordt bij een ernstig incident direct contact opgenomen met de ouders. Ouders worden verzocht hun kind direct van school te halen. Het protocol schorsing en verwijdering treedt per direct in werking.”* Het staat vast dat de school niet conform het pestprotocol heeft gehandeld, omdat de ouders van de betrokken leerlingen niet direct na het incident zijn geïnformeerd, hen niet is verzocht hun kind van school te halen en het protocol schorsing en verwijdering niet in werking is getreden. Zelfs toen meerdere leerlingen uit groep 6 hebben verklaard dat vier leerlingen uit groep 7 C al langere tijd pestten en daarbij ook gedetailleerd konden vertellen hoe deze leerlingen te werk gingen, zag de school geen aanleiding om de betrokken leerlingen op grond van het protocol schorsing en verwijdering te schorsen. Evenmin heeft de school aanleiding gezien om eind februari 2015 zelf of door een externe onderzoek te laten doen naar hetgeen C, klagers en leerlingen uit groep 6 hadden

---

¹ Een algemeen erkende definitie is: “het systematisch uitoefenen van psychische en/of fysieke mishandeling door een individu of een groep, van een of meer personen die niet (meer) in staat zijn zichzelf te verdedigen. Het gebeurt meestal veelvuldig en er is altijd sprake van een ongelijke machtsverhouding, met een zogenaamde winnaar en een verliezer.”

verklaard. Hiermee heeft de school nagelaten om richting klagers, C en de leerlingen van groep 6 en 7 een signaal te geven dat de school serieus aan de slag ging met de aanpak van pesten.

Op enig moment zijn er in maart 2015 tijdens een zorgoverleg afspraken gemaakt in verband met een mogelijke terugkeer van C naar de klas. De Commissie stelt vast dat de leerkrachten niet langs zijn gegaan bij C. Weliswaar wilden ze hem vlak nadat hij weer op school was geweest bezoeken, maar toen had C er geen behoefte meer aan. Niet is geprobeerd om op een later moment nog langs te gaan of op een andere manier contact met C op te nemen. Je zou verwachten dat de betrokken leerkracht(en) met ieder kind dat langere tijd thuis zit, contact opneemt. Dat is niet gebeurd. Of de school de vier jongens uit groep 7 heeft verzocht om excuses aan te bieden aan C is niet duidelijk. Wel staat vast dat de vier jongens C hun excuses niet hebben aangeboden. Verder is er tot op heden geen gesprek georganiseerd tussen klagers en de ouders van de vier jongens die C hebben gepest.

Alles overziend komt de Commissie tot de conclusie dat de school niet, althans niet adequaat heeft opgetreden tegen het pesten van C. De klacht hierover is dan ook gegrond.

Protocollen

Hierboven is de Commissie reeds tot de conclusie gekomen dat het pestprotocol en het protocol schorsing en verwijdering in werking hadden moeten treden, omdat sprake was van agressief gedrag. Doordat het pestprotocol niet van meet af aan is toegepast, was het mogelijk lastig om na het incident van 16 februari 2015 direct over te gaan tot het opleggen van zwaardere sancties. Hierboven is de Commissie echter tot de conclusie gekomen dat er sprake was van agressief gedrag en een ernstig incident. Op grond van het pestprotocol had in dat geval het protocol schorsing en verwijdering in werking moeten treden. Dat is niet gebeurd.

De stelling van verweerders dat de school geen verzuimprotocol heeft, kan de Commissie niet volgen. In de schoolgids zijn regels opgenomen over verzuimregistratie en die regels bieden een duidelijk kader over hoe de school omgaat met verzuim. Zo staat er onder meer dat de leerkrachten scherpe controle houden op absentie en dat zij de absentie bijhouden.

Het staat onweersproken vast dat C begin 2014 twee maanden ziek is geweest en dat dit niet is opgenomen in de verzuimregistratie. Ook daarna zijn niet alle ziektedagen in de registratie opgenomen. Het kan een gevolg zijn van de crash van het digitale verzuimregistratiesysteem. Het had het op de weg van de school gelegen – zeker toen de school wist dat de kinderen van klagers naar een andere school zouden gaan – om klagers op de hoogte te brengen van de crash en om samen met hen na te gaan of de crash mogelijk heeft geleid tot hiaten in de registratie. Deze regierol heeft de school niet op zich genomen.

De leerkracht moet niet alleen verzuim registreren. In de schoolgids staat ook dat de leerkracht contact opneemt met de ouders als een leerling langer dan vijf dagen ziek is. Niet is gebleken dat de groepsleerkrachten na vijf dagen verzuim contact hebben opgenomen met (de ouders) van C.

De Commissie komt op grond van het bovenstaande tot het oordeel dat de klacht dat de school het pestprotocol, de regels van verzuim en het protocol schorsing en verwijdering en het schoolbestuur het protocol schorsing en verwijdering niet adequaat hebben nageleefd, gegrond is.

Informatieoverdracht

Basisscholen hebben een wettelijke verplichting een onderwijskundig rapport op te stellen wanneer een leerling naar een andere school gaat. Uit het Besluit uitwisseling leer- en begeleidingsgegevens blijkt dat het rapport de volgende gegevens moet bevatten:

- administratieve gegevens;
- gegevens over onderwijshistorie, leerresultaten en stage- en werkervaring;
- gegevens over de sociaal-emotionele ontwikkeling en het gedrag;
- gegevens met betrekking tot de gegeven of geïndiceerde begeleiding;
- gegevens omtrent de verzuimhistorie.

De school heeft een onderwijskundig rapport opgesteld. De verzuimhistorie ontbreekt. Verder is de toelichting op bijzonderheden en aandachtspunten uiterst summier. Er is in ieder geval niet uit af te leiden dat C te maken heeft gehad met pesten en dat hij om die reden de school heeft verlaten. Wel heeft de ib'er laten weten dat de nieuwe school contact met haar kon opnemen indien er behoefte was aan een toelichting. Naar het oordeel van de Commissie is dat echter niet voldoende. De school moet ervoor zorgen dat het op schrift die gegevens versterkt die nodig zijn ten behoeve van het leren en begeleiden van een leerling. De noodzaak van informatie over het pesten is daarbij evident. Als de school het nodig vindt om het rapport mondeling toe te lichten, dan zal de school zich actief moeten opstellen en uit zichzelf die nadere toelichting moeten geven. Dat is niet gebeurd.

De Commissie is van oordeel dat de klacht over de informatieoverdracht gegrond is, omdat er gegevens ontbreken in het onderwijskundig rapport die wel in het rapport opgenomen hadden moeten worden.

Klachtafhandeling

Klagers hebben op 1 april 2015 contact opgenomen met het schoolbestuur omdat de situatie volgens hen uit de hand dreigde te lopen. Uit de stukken en hetgeen ter zitting naar voren is gekomen, leidt de Commissie af dat klagers hun verhaal wilden vertellen aan verweerder G en dat hij een luisterend oor heeft willen bieden. Partijen zijn het erover eens dat verweerder G heeft gezegd dat hij er niet was om een oordeel te vellen en dat hij niet blij zou zijn met een klacht, maar kort daarop ook heeft gezegd dat klagers niet moesten nalaten om te doen wat zij nodig achten.

Uit deze woorden blijkt dat verweerder G niet de bedoeling had om op dat moment een klacht te behandelen. Klagers hebben ook niet kenbaar gemaakt dat het hun bedoeling was om op 1 april 2015 een klacht in te dienen.

Op grond van de geldende klachtenregeling hadden klagers een klacht bij het schoolbestuur kunnen indienen. Dat hebben klagers niet gedaan. Zij hebben hun klacht voorgelegd aan de Landelijke Klachtencommissie Onderwijs.

De Commissie is van oordeel dat de klacht over de klachtafhandeling ongegrond is, omdat klagers geen klacht aan het schoolbestuur hebben voorgelegd.

4. OORDEEL VAN DE COMMISSIE

De Commissie komt op grond van bovenstaande overwegingen tot het oordeel dat de klacht over de aanpak van het pesten, de klacht over de toepassing van de verschillende protocollen en de klacht over de informatieverstrekking aan de nieuwe school gegrond zijn. De klacht over de klachtafhandeling is ongegrond.

5. AANBEVELINGEN VAN DE COMMISSIE

De Commissie beveelt het bevoegd gezag van de openbare basisschool D aan om in het pestprotocol:

- op te nemen wat wordt verstaan onder pesten;
- meer aandacht te besteden aan de stappen die worden gezet als ouders melding maken van pesten en daarbij dan tevens te vermelden wie van de school deze stappen zet en wie binnen school hierover wordt geïnformeerd;
- meer aandacht te besteden aan de communicatie met ouders nadat zij melding hebben gedaan van pesten.

De Commissie ziet geen aanleiding tot het doen van aanbevelingen aan het bevoegd gezag die niet reeds uit de overwegingen voortvloeien.

Aldus gedaan te Utrecht op 26 augustus 2015 door mr. J.S. Duttenhofer, voorzitter,
W. Happee en drs. D. Zwarts, leden, in aanwezigheid van mr. A.A. Veraart, secretaris.

mr. J.S. Duttenhofer
voorzitter

mr. A.A. Veraart
secretaris